

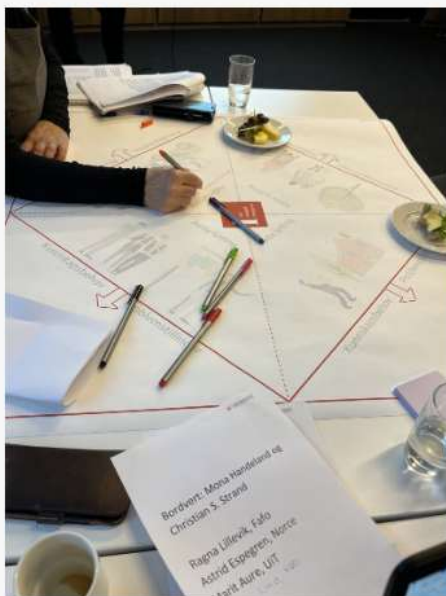
Arbeidsverksted om fylkeskommunens arbeid med

integrering og inkludering

Oslo, 23. oktober 2025

Behov for kunnskap om fylkeskommunenes arbeid

Litteraturfakta

Publisert år: 2024

Publisert av : Flere utgivere

Skrevet av : Flere forfattere

Foto: Distriktssenteret

Ønska resultat for dagen

- Nye ideer og motivasjon til å utvikle egen rolle og praksis.
- Mer innsikt i status, utordringer og hvordan fylkeskommunene vil utvikle sitt arbeid. Hvordan kan vi støtte opp om arbeidet?
- Innspill til nasjonal politikkutvikling.

Program

09.00 Velkommen og presentasjon

09.30 IMDi

09.50 I2E

10:15 Hvordan ser vi vårt arbeid opp mot regionen sitt behov for folk og arbeidskraft?

10.45 *Pause*

11.00 Hvordan kan vi styrke arbeidet med integrering og inkludering?

12.00 *Lunsj*

12.45 Hvordan utvikler vi samarbeidet med eksterne og veilederrollen overfor kommunene?

13.30 *Pause*

13.34 Hva kan nasjonale myndigheter og støttespillere bidra med?

14.20 Hva er det viktigste vi gjør når vi kommer hjem?

14.30 Veien videre

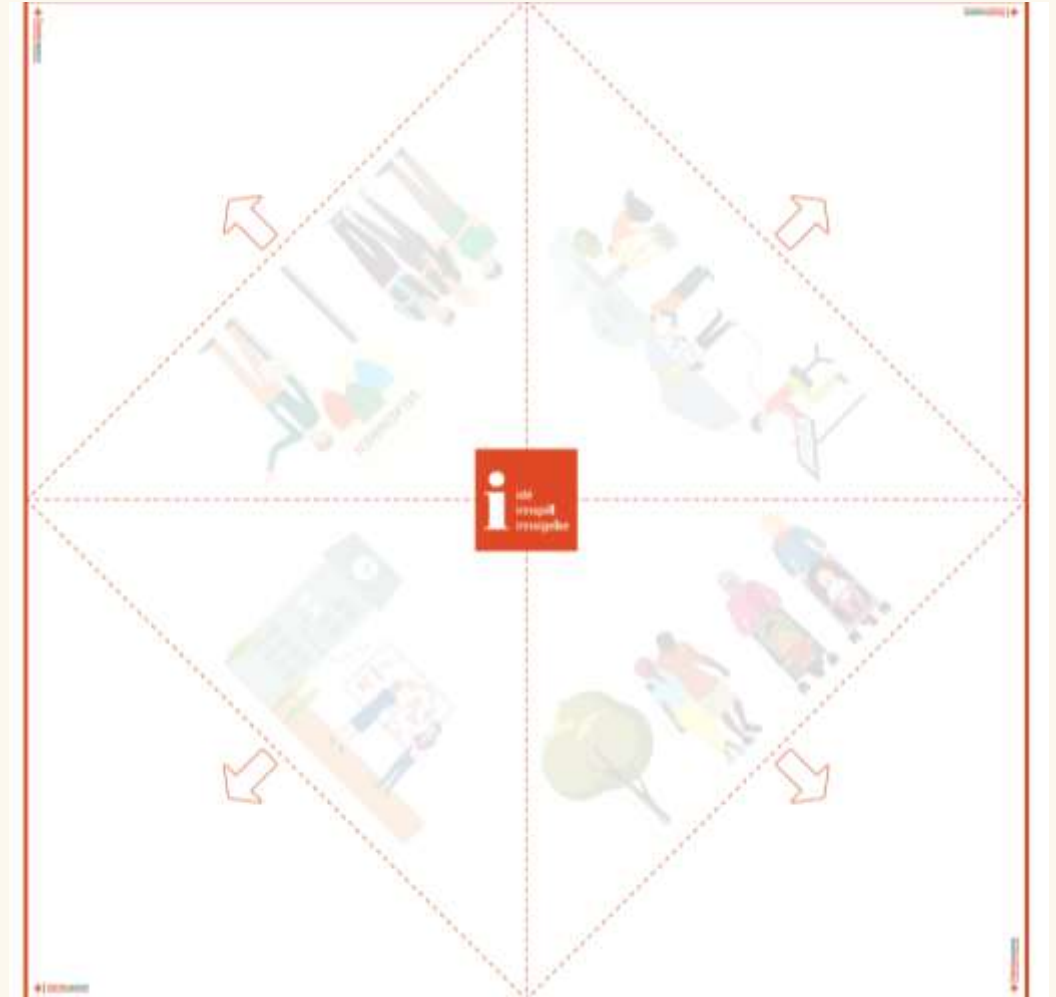
15.00 *Slutt*

A group of people, mostly women, are shown in profile, clapping and smiling. They are wearing casual clothing. The background is a plain, light-colored wall. The word 'Innsjekk' is overlaid in large, white, sans-serif font in the center of the image.

Innsjekk

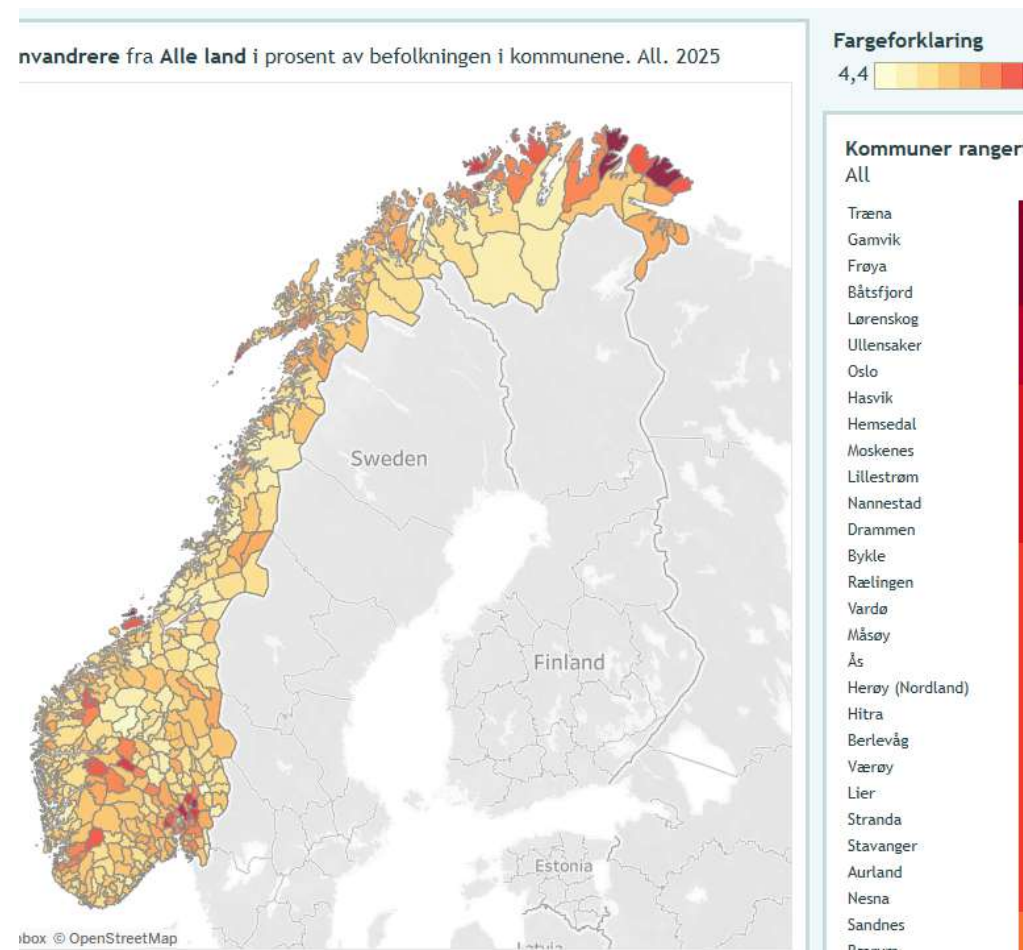
Kjøreregler

- Aktiv gjennom hele dagen – lyttende og engasjert
- Bruk bordduken
- Dagen blir ikke bedre enn det hver enkelt bidrar med
- Erfaringsdeling – åpne prosesser og noe lukking
- Dokumentasjon og sammenstilling

Innvandrere og norskfødte i alle landets kommuner

- ◆ Mange innvandringsårsaker
- ◆ Polen er den største gruppen nasjonalt og i veldig mange kommuner
- ◆ Snart 100 000 flyktninger fra Ukraina, 1,5 prosent av befolkningen!
- ◆ Bosatt i alle landets kommuner
- ◆ Behovet for bosettingen og kvalifisering går opp og ned
- ◆ Innvandring og integrering er noe vi må jobbe med hele tiden

Om IMDi sitt samarbeid med fylkeskommunene

- ◆ IMDi samarbeider med fylkeskommunene i flere sammenhenger
 - ◆ Kvalifisering til arbeid
 - ◆ Bosettingsprosessen
 - ◆ Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold
 - ◆ Integrering i stort, inkludering, medvirkning og frivillighet
 - ◆ Regionale integreringskonferanser
 - ◆ Kunnskap, analyser og statistikk

Fylkeskommunenes oppdrag på kvalifiseringsfeltet

- ◆ Regionreformen
- ◆ Planer for kvalifisering av innvandrere
- ◆ Videregående opplæring for voksne innvandrere med lave norskferdigheter

Kvalifisering til arbeid

◆ Kompetansehevende samlinger

- Fylkeskommunene har koordineringsansvaret
- IMDi bidrar med faglige innlegg
- Høy nytteverdi, men ressurskrevende

◆ Tilskuddsordninger

- Tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere
- Nasjonal samarbeidsmodell

◆ Felles ledersamling

- Samlingen retter seg mot fylkesutdanningssjefene, fylkesdirektørene i NAV og ansvarlige for integrering i fylkeskommunene

◆ «Fellesoppdraget»

- Utvikle gode utdannings- og opplæringstilbud for ledige og utsatte grupper på arbeidsmarkedet
- To nettverkssamlinger i året

Bosetting

Fylkeskommunen skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket.

Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning etter [§ 11](#) og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter [§ 30](#) andre ledd.

- ◆ Omfattende møtevirksomhet rundt anbefalinger, fastsettelse av anmodninger og bidrag på kompetansehevende samlinger
- ◆ Bruken av systemet for kompetansekartlegging
- ◆ Samarbeidet begynner å finne en god form
 - ◆ trygghet
 - ◆ rolleforståelse og utøvelse
 - ◆ regional koordinering og anbefalinger
 - ◆ forventningsavklaringer

Negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

◆ Mangfoldsrådgivere

- ◆ Samarbeider om ordningen - hvilke skoler, i oppfølgingen, kompetansehevingsoppdrag, nettverksarbeid
- ◆ Videreutvikle ordningen, involvere fylkeskommunene, vurdere hvordan vi kan identifisere og hjelpe flere barn, unge og voksne

◆ Fagteamet

- ◆ Kompetanseheving
- ◆ Fagdager, SU-ukene
- ◆ Regionale nettverk

Ressursene, kapasiteten og kompetansen hos fylkeskommunene varierer. Behov for med systematisk oppfølging, utarbeidelse av felles retningslinjer mm

Regionale integreringskonferanser og samarbeid med frivilligheten

- ◆ Integreringskonferansene skal styrke samarbeidet og legge til rette forerfaringsdeling mellom stat, fylkeskommuner, kommuner og frivillig sektor.
- ◆ Det har blitt gjennomført tre konferanser per år siden 2022 i alle landets fylker. I 2025 er fylkeskommunene en partner i dette arbeidet og bidrar i arbeidsgruppen.
- ◆ Fylkeskommunene har en sentral rolle i å bidra til samordning mellom kommuner og frivillig sektor på integreringsfeltet. IMDi bidrar inn i det tverrgående integreringsnettverket med faglige innlegg mm.

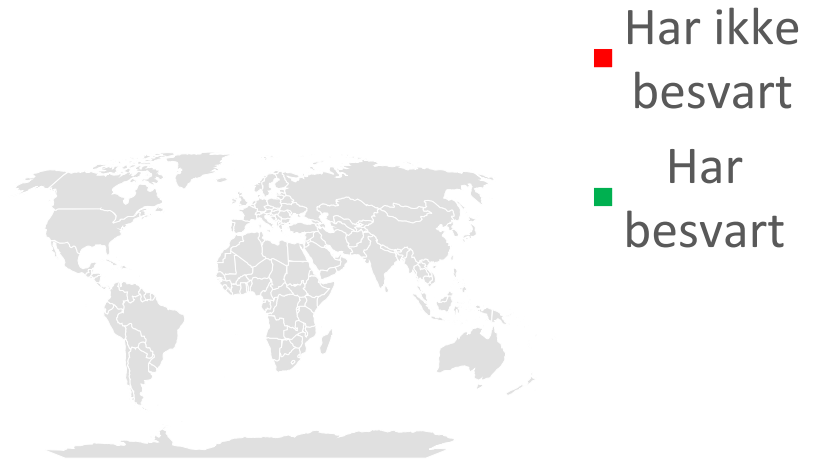
Videregående opplæring

- ◆ Ulik praksis rundt inntak, f.eks. ved manglende dokumentasjon
- ◆ Kapasitet i opplæringstilbudet
- ◆ Kombinasjonsløp for voksne
- ◆ Utfordringer for nyankomne ungdommer
- ◆ Kombinasjonsklasser for ungdom
- ◆ Behov for løpende inntak
- ◆ Fritt skolevalg vs nærscole

Fylkeskommunene om kunnskap, analyser og statistikk fra IMDi

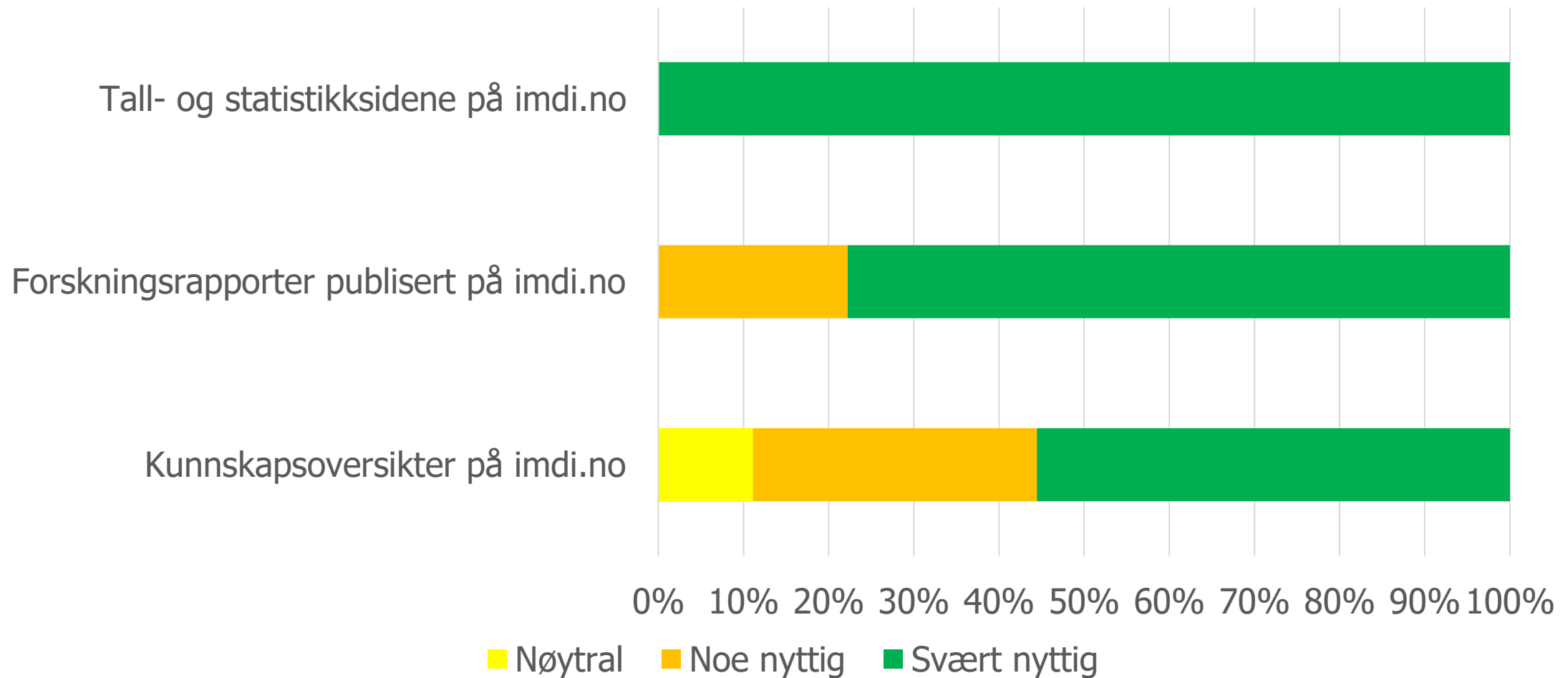
- ◆ Gjennomført en undersøkelse i 2025
- ◆ 9 av 15 fylkeskommune besvarte
- ◆ Ble bedt om å vurdere tre tjenester knyttet til statistikk og kunnskap
 - ◆ Tall og statistikksidene
 - ◆ Forskningsrapporter
 - ◆ Kunnskapsoversikter
- ◆ Hvor ofte de bruker tall og statistikksidene
- ◆ I hvilke sammenhenger og hva de har behov for av kunnskap og statistikk

Fylker som har besvart undersøkelsen

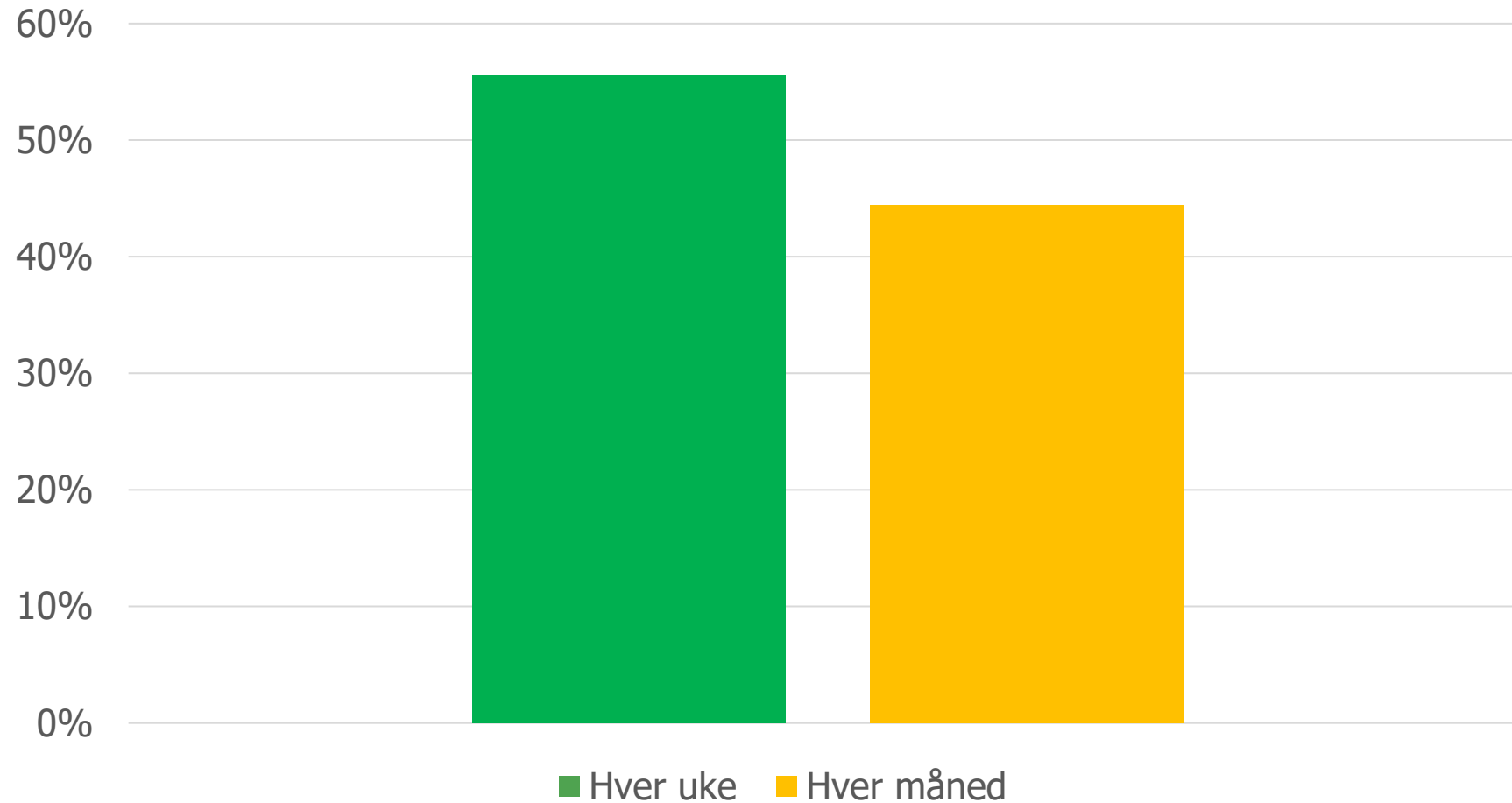

Leveres av Bing

Hvordan vurderer fylkeskommunen følgende av IMDis tjenester?

Hvor ofte besøker dere IMDi's tall og statistikkssider?

Hva brukes statistikk fra IMDi til i fylkeskommunens integreringsarbeid i dag?

Hva etterspør fylkeskommunene av statistikk og forskning?

- ◆ Statistikk om utdanning, arbeid og sysselsetting, bosetting og flytting, helse og levekår, integrering og sosial deltakelse
- ◆ Brutt ned på landbakgrunn, innvandringsgrunn, fylke og kommune
- ◆ Søkefunksjoner, nedlastningsmuligheter, hyppigere oppdateringer, mm
- ◆ Forskning om spesifikke grupper, holdninger og sosial forhold, bosituasjon, regionale sammenlikninger, frivillighet, strategisk integreringsarbeid...

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

FYLKESKOMMUNEN OG INTEGRERINGSFELTET

**Kartlegging og analyse av
fylkeskommunens planer og praksis på
integrerings- og inkluderingsfeltet**

ideas2evidence (2025) for

Arbeidsverksted 23. oktober ved Gard Ringen Høibjerg

Dagens presentasjon

Overordnet for presentasjonen:

- Hvordan forvalter fylkeskommunen sin rolle som ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet?
- Hvordan omtales integrering og inkludering i planer og strategier?
- Organisering og samarbeid
- Hvilke behov har fylkeskommunene for å styrke arbeidet på feltet?

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Fylkeskommunen som regional integreringsaktør

Integrering som del av samfunnsutviklerrollen

- Fylkeskommunen har en samfunnsutviklerrolle, som ble forsterket etter regionreformen
- Fylkeskommunen har også ansvar for det regionale integreringsarbeidet, jfr. integreringslovens §4.
- Hva betyr dette?

Den regionale samfunnsutviklerrollen handler om:

1. Å gi **strategisk retning** til samfunnsutviklingen, tilpasset regionale og lokale forhold
2. Å **mobilisere** privat sektor, kulturliv og lokalsamfunn
3. Å **samordne og koordinere** offentlig innsats og virkemiddelbruk.

(Meld St. 6, 2018-2019, Oppgaver til nye regioner).

Fylkeskommunens oppgaver på integreringsfeltet

- **Konkrete lovfestede oppgaver etter integreringsloven**
 - Plan for kvalifisering, aktør i bosettingsarbeidet, tilbud om karriereveiledning, og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter §30, legge til rette for etablerervirksomhet, arbeid mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold m.m, legge til rette for samarbeid med sivilsamfunnet.
- **Regionalt integreringsarbeid**
 - Samfunnsutviklerrollen, i mindre grad konkretisert hva dette innebærer

Smal og bred forståelse av rolle

- **Ulike tolkninger av fylkeskommunens ansvar**
 - §4 i integreringsloven: «Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet»
- **Smal forståelse**
 - Fylkeskommunens regionale integreringsansvar handler om å gi tilbudene beskrevet i lov og forskrift
- **Bred forståelse**
 - Fylkeskommunens regionale integreringsansvar sees i forbindelse med samfunnsutviklerrollen, der fylkeskommunen bidrar med å sette retning og samordne innsatsen i fylket
- **De fleste informantene ønsker en bred forståelse,**
 - ...men har varierende kapasitet og ressurser til å arbeide så bredt som ønsket i dag

«Å se hvor forskjellig §4 tolkes er fascinerende. Vi har tolket det veldig bredt, men ikke alle har det»

Rådgiver, Fylkeskommune

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Integrering og inkludering i fylkeskommunale planer

Planarbeid og samfunnsutviklerollen

- Regional planstrategi og andre planer setter retning
 - Utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag bidrar til felles regional grunnforståelse
 - Medvirkning sørger for forankring i fylket
- Planer gjennomgående omtalt som viktig, fordi de skaper forankring for arbeidet som skal og kan gjøres
- Samtidig, forskjell på beskrivelser i planverket og praksis

«Det er ikke på fylkeshuset folk bor – en må gjøre noe annet enn å lage regionale planer».

Rådgiver i fylkeskommune

Innvandrere og integrering i planverket

- Innvandrere gjennomgående omtalt som viktig for folkevekst i fylkene de siste årene
 - Flyktninger fra Ukraina motvirker lavere rekruttering av arbeidsinnvandrere
- **Folkeveksttilnærming og kvalifiseringstilnærming**
- Ulike omtale av innvandrergupper
 - **Flyktninger** målgruppe for kvalifiserings- og integreringstiltak (herunder utdanning, fattigdom, folkehelse og valgdeltakelse)
 - **Arbeidsinnvandrere** i hovedsak målgruppe for rekruttering til arbeidslivet
 - Familiegjenforente og andre innvandringsgrunner i liten grad omtalt
- **Omtale i planverk viktig for forankring, kan vises til senere perioder med mindre oppmerksomhet på temaet**

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Organisering og samarbeid

Intern organisering og samarbeid

- Dagens situasjon i mange fylkeskommuner **preget av sammenslåinger, oppløsninger og omorganisering**
 - Etablerte former for internt samarbeid kan forvitte ved oppløsning, må bygges opp på nytt
 - Konsekvens: **Forankring tar tid i «stormen»**
- Oftest en til to, iblant flere, sentrale fagkoordinatorer/integreringsrådgivere
- Integrering som arbeidsområde på tvers gjennom matrise
 - Sentrale personer med særansvar, koordinerer med andre deler av fylkeskommunen

Forankring av integreringsansvaret i fylkeskommunene

- Integrering omtales **(relativt) nytt ansvarsområde** i fylkeskommunene
- Flere informanter om utfordringer med å etablere forståelse for at det er **fylkeskommunens, og ikke enkelte rådgiveres, ansvar**
- Arbeid med integrering er **avhengig av politiske prioriteringer, og felles forståelse av oppdraget i fylkeskommunen**

Integrering er et viktig virkemiddel i samfunnsutviklingsarbeidet. Når vi får det til å henge sammen – med å bruke integreringsfeltet til å arbeide med næringsutvikling, arbeidskraft, og motvirke befolkningsnedgang – da vil det kunne gi en positiv virkning for disse målene.

(Rådgiver, integrering, fylkeskommune)

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Ingen fylkeskommune er en øy

Fylkeskommunens plass på integreringsfeltet

- Fylkeskommunen «fersk» aktør på eksisterende integreringsfelt
- Samarbeid om integrering kan «flyte bedre» med eksterne enn internt i fylkeskommunen.
 - Samarbeid på rådgivere, men ikke systemnivå?
- Sentrale samarbeidspartnere:
 - Kommunene, statsforvalter, KS, Nav, næringshager, RVTS, UDI
 - Varierende opplevd kvalitet i samarbeidene

«De eksterne har gjerne hatt integrering som fag lenge, og det har ikke de interne. For den interne administrasjonen er integrering et nytt fag, og da tar det tid å se den rollen fylkeskommunen har».

Rådgiver, fylkeskommune

Muligheter for styrket rolle som regional integreringsaktør?

15 oppskrifter på en rett

- Store variasjoner i hvordan fylkeskommunene tolker og forvalter rollen som regional integreringsaktør
- Forskjeller mellom fylkene
 - Opplevd intern prioritering av integrering som fagområde, både i form av politiske prioriteringer, avsatte ressurser og forankring på tvers
 - Forskjeller i rolletolkning (§4), har konsekvenser for hvordan man samarbeider
- Mulig uklarheter i andre aktørers tolkning av fylkeskommunens rolle

Det er uklart hvordan andre samarbeidsaktører definerer vår rolle: Statsforvalteren, Nav og kommunene er litt usikre, for det er ulikt hvem de får informasjon fra, og hvem de tar kontakt med.

(Rådgiver, integrering, fylkeskommune)

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Rapport 9:2025

Fylkeskommunen og integreringsfeltet

Kartlegging og analyse av fylkeskommunens planer og praksis på
integrerings- og inkluderingsfeltet

Eivind Hageberg
Gard Ringen Høibjerg
Ingvild Misje

TAKK FOR OSS

Spørsmål? Ta kontakt med
gard.hoibjerg@ideas2evidence.com, og les
rapporten her:

Spørsmål?

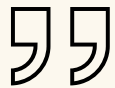

Bli faktorer for innvandrere i distriktene

- Arbeid
- Bolig
- Godt oppvekstmiljø
- Utdanningsmuligheter
- Godt sosialt miljø og møteplasser
- Den lokale eliten sin holdning

Foto: Espen Storhaug

**Får vi til mer enn
akkurat det vi må?**

Hvordan ser vi vårt arbeid opp mot regionen sitt behov for folk og arbeidskraft?

- Hva gjør vi for at innvandrere i større grad får brukt sine ressurser?
- Har vi oppmerksomheten på innvandrere generelt eller kun nyankomne flyktninger?
- Hvordan samarbeider vi? (internt og

Metode
I: 2 min
G: 25 min

eksternt)

Runde rundt bordet. 3 min per person. Etterfulgt av refleksjon og spørsmål

Pause
10.45-11.00

Muligheten til å arbeide med integrering som samfunnsutvikling begrenses av politisk prioritering, forankring, rolleforståelser og ressurser.

Ideas2evidence (2025)

...andre avdelinger oppleves som «lite påkoblet», og lite opptatt av integrering og innvandrere i sine arbeidsoppgaver, og mer opptatt av budsjetter og prioriteringer på eget fagfelt.

Ideas2evidence (2025)

Hvordan styrke arbeidet med med integrering og inkludering? inkludering?

Erle Holm-Varsi, fagleder integrering, Troms

fylkeskommune

Utfordringen vi står overfor

Lav prioritering

Integrering har ofte lavt politisk prioritering, selv om viljen er der.

Uklart ansvar

Ingen enkelt aktør kan løse integrering alene – ansvaret er uklart.

Små ressurser

Ressursene er begrensede, og integrering havner lett på siden.

«Muligheten til å arbeide med integrering som samfunnsutvikling begrenses av politisk prioritering, forankring, rolleforståelser og ressurser.» – Ideas2evidence

Veien videre: Samordning i praksis

Koble folk sammen

Vi samler folk fra ulike avdelinger og møtes jevnlig på tvers – kort og effektivt.

Felles forståelse

Vi skaper trygghet for å tenke nytt og dele ideer. Det tryggeste er å gjøre det samme som i fjor – men vi må tenke nytt.

1

Struktur

Rigg systemet for samhandling

2

Kultur

Bygg trygghet og åpenhet

3

Kraft

Integrering blir en naturlig del av samfunnsutviklingen

Hvordan kan vi styrke arbeid med integrering og inkludering?

- Hvordan gripe tak i utfordringen med mangel på politisk prioritering, forankring og rolleforståelse?
- Hvordan får vi til mer tverrsektorielt samarbeid og samordning?

Metode

I: 3 min

G: 30 min. Runde rundt bordet (max 3 min hver). Diskuter og prioriter. Bruk siste minuttene til å oppsummere *som Gode råd til de andre*.

P: 2 min per gruppe

Lunsj

12.00 – 12.45

**Arbeidet internt med å få
«integreringsperspektiv» inn på andre
fagområder er av mange omtalt som mer
krevende enn eksterne samarbeid.**

Ideas2evidence 2025

Kort pitch fra Agder fylkeskommune v/Tore Engelsen, rådgiver næring og inkludering

Hvordan utvikler vi samarbeidet med eksterne og veilederrollen overfor kommunen?

- Hvordan vil vi samarbeide og samordne oss med andre regionale aktører (Statsforvalteren, KS, NAV, Husbanken etc.)?
Kommunene møter et samla lag – vi opptrer i flokk framfor tog.
- Hvordan vil vi utvikle samarbeidet med kommunene og vår egen veilederrolle?

Metode:

- I: 1 min
- G: 30 min. Runde rundt bordet (ca. 2 min på hver). Diskuter og oppsummer. Bordvert hjelper til å oppsummere (fellesnevner) det dere ønsker å dele.
- P: 2 min per gruppe

Pause
13.30-13.45

Det er tydeliggjort etter Distriktsmeldingen at fylkeskommunen skal veilede kommunen i strategiske prosesser. [...] Vi ser at internt i kommunene sees ikke integrering godt nok i sammenheng med for eksempel næring eller arbeidsfeltet, men[det] kunne gjerne fra myndighetenes side vært pekt på samspillet så integrering ikke blir forstått smalt.

Ideas2evidence 2025

Kort pitch fra Telemark fylkeskommune v/Kjersti Norgård Aase, Fagkoordinator analyse

Hva kan nasjonale myndigheter og støttespillere bidra med?

Hva trenger vi av incitament, føringer, støtte fra nasjonale myndigheter og samarbeidspartnere for å få gjort mer?

Metode:

I: 1 min

G: 20 min. Runde rundt bordet (ca. 1 min på hver). Diskuter og oppsummer. Bruk de siste minuttene til å oppsummere de viktigste innspillene.

P: 2 min per gruppe

Hva er det viktigste vi gjør når vi kommer hjem?

Metode

I: 1 min

G: Runde rundt bordet. 2 min per person

Takk for idag

Foto: Lena Johnsen